

Besl. O. nr. 68

(2004-2005)

Odelstingsbeslutning nr. 68

Jf. Innst. O. nr. 75 (2004-2005) og Ot.prp. nr. 48 (2004-2005)

År 2005 den 19. april holdtes Odelsting, hvor da ble gjort slikt

vedtak til lov

om utdanningsstøtte

Kapittel I Formål og virkeområde

§ 1 Formål

Utdanningsstøtteordningens formål er å bidra til

- like muligheter til utdanning uavhengig av geografiske forhold, alder, kjønn, funksjonsdyktighet, økonomiske og sosiale forhold
- å sikre samfunnet og arbeidslivet tilgang på kompetanse
- at utdanningen skjer under tilfredsstillende arbeidsforhold, slik at studiearbeidet kan bli effektivt.

§ 2 Rettigheter

Søkere som fyller vilkårene i denne loven og forskrift gitt i medhold av loven, har rett til utdanningsstøtte.

§ 3 Virkeområde

Loven gjelder for utdanning i Norge, herunder Svalbard såfremt ikke annet følger av forskrift gitt av Kongen. Det kan også gis støtte til utdanning i utlandet dersom utdanningen er godkjent etter § 4.

Loven gjelder for norske statsborgere og EØS-borgere som har arbeidstilknytning til Norge. Loven gjelder også for utenlandske statsborgere som på grunn av arbeid, utdanning, ekteskap, slektskap eller andre forhold har en særlig tilknytning til Norge, eller som har kommet til landet av politiske eller humanitære grunner, eller som deltar i særskilte utdanningsprogram som er godkjent av departementet.

Departementet gir forskrifter om hvem som er omfattet av utdanningsstøtteordningene.

Kapittel II Tildeling av utdanningsstøtte

§ 4 Utdanning det gis støtte til

Det gis utdanningsstøtte bare til en utdanning som er godkjent for utdanningsstøtte. Vedtak om godkjenning for utdanningsstøtte fattes av departementet eller den departementet bestemmer.

Departementet gir forskrifter om vilkår for godkjenningen.

§ 5 Støtteformer

Utdanningsstøtte kan gis som stipend og lån. Rentefritak under utdanning kan også regnes som utdanningsstøtte.

Stortinget fastsetter utdanningsstøtten og hvor stor del som skal gis som stipend, samt kostnadsnorm og satser for støtte til livsopphold.

Departementet gir forskrifter om tildeling av utdanningsstøtte, herunder om krav om opptak og rett til å gå opp til eksamen, faglige krav, grenser for hvor mange år støtte kan tildeles, søknadsfrister og aldersgrenser.

§ 6 Andre ytelser

I tillegg til støtte til livsopphold kan det gis stipend og/eller lån til andre utgifter i forbindelse med utdanningen, herunder skolepenger og reisestøtte. Det kan også gis støtte til utgifter til forsørgelse, omgjøring av lån til stipend ved fødsel eller sykdom, stipend til flyktning, eller annen støtte til særskilte grupper.

Departementet gir forskrifter om vilkår for å mota støtte som nevnt i første ledd.

§ 7 Behovsprøving

Utdanningsstøtten kan behovsprøves mot økonomien til søkeren, søkerens ektefelle eller samboer og søkerens forsørgere. Steforeldre likestilles med biologiske foreldre når det gjelder forsørgelse.

Utdanningsstøtten kan falle bort eller reduseres dersom søkeren får støtte gjennom andre støtteordninger.

Departementet gir forskrifter om behovsprøving, herunder beløpsgrenser og hvilke grupper behovsprøvingen skal gjelde for.

Kapittel III Tilbakebetaling

§ 8 Tilbakebetaling

Det skal fastsettes en tilbakebetalingsplan for den enkelte låntaker.

Samlet tilbakebetalingstid regnet fra det tidspunkt lånet blir rentebærende skal som regel ikke være lengre enn 20 år.

Låntaker kan belastes gebyr ved utsending av terminvarsel, samt gebyrer ved for sen betaling. Låntaker kan i tillegg belastes gebyrer og kostnader i forbindelse med innkreving av utdanningslån.

Det kan gis utsettelse med betaling av hele terminbeløp i inntil 3 år eller inntil 6 år ved utsettelse av halve terminbeløp. Det kan gis rentefritak i forbindelse med videre utdanning, militærtjeneste, sykdom, arbeidsledighet eller omsorgsforpliktelser når låntakers inntekt er under fastsatte grenser, eller hvor andre forhold gjør at innkreving av renter vil virke urimelig.

Departementet gir forskrifter om tilbakebetaling av lån, blant annet om satser og gebyrer, rentefritak og utsettelse av betaling av terminbeløp.

§ 9 Renter

Det regnes renter av lånet når utdanningen er avsluttet eller avbrutt eller når låntakeren ikke lenger mottar støtte fra Statens lånekasse for utdanning (Lånekassen).

Renter regnes etter regler fastsatt av Stortinget. Departementet gir utfyllende forskrifter om fastsettelse av rente.

§ 10 Ettergivelse

Gjelden ettergis ved låntakers død.

Gjelden ettergis, helt eller delvis, når det finnes rimelig på grunn av uførhet eller langvarig sykdom.

Gjelden kan ettergis, helt eller delvis, etter rammer fastsatt av Stortinget, når låntaker er bosatt i og utøver et yrke i Finnmark eller andre bestemte deler av landet.

Dersom grunnlaget for ettergivelse er falt bort og det ikke er gått mer enn ti år siden vedtaket ble fattet, kan gjelden reaktiveres.

Departementet gir forskrifter med nærmere vilkår for ettergivelse av gjeld og reaktivering av gjeld.

§ 11 Tvangsgrunnlag for utlegg

Krav på tilbakebetaling av utdanningsstøtte er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 12 Særnamsmannsmyndighet

Når Statens innkrevingsssentral er pålagt å inndrive krav som nevnt i § 11, kan den inndrive kravet ved trekk i lønn og andre lignende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2-7. Innkrevingsssentralen kan også inndrive kravene ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til en tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingsssentralens kontor etter tvangsfullbyrdsloven § 7-9 første ledd.

§ 13 Overføring av fordringer til Statens innkrevingsssentral

Ved vedvarende og grovt mislighold kan låntakers gjeld bli overført til Statens innkrevingsssentral. En overføring av kravet til Statens innkrevingsssentral medfører tap av rettigheter gitt i eller i medhold av denne lov.

§ 14 Gjeldsordninger og ettergivelse av fordringer

Lånekassen og Statens innkrevingsssentral kan delta i forhandlinger om gjeldsordninger etter gjeldsordningsloven, samt delta i utenrettslige gjeldsforhandlinger.

Lån, renter og omkostninger kan ettergis i den utstrekning de ikke anses mulig å inndrive.

Vedtak etter første og annet ledd kan ikke påklaus etter forvaltningslovens regler.

Departementet gir forskrifter om arbeidsdelingen mellom Lånekassen og Statens innkrevingsssentral, utøvelse av skjønn ved ettergivelse av lån, renter og omkostninger og om vilkår for gjeldsforhandlinger.

§ 15 Tap av rettigheter

Søker eller låntaker som forsettlig eller uaktsomt har gitt uriktige opplysninger eller unnlatt å gi opplysninger, og av den grunn har mottatt eller forsøkt å motta støtte vedkommende ikke hadde rett til, kan helt eller delvis miste rettigheter gitt i eller i medhold av denne lov.

Låntaker som misligholder sin betalingsplikt, kan helt eller delvis miste rettigheter gitt i eller i medhold av denne lov.

Departementet gir forskrift om grunnlaget for tap av rettigheter.

Kapittel IV Administrasjon

§ 16 Statens lånekasse for utdanning

Lånekassen forvalter utdanningsstøtten i samsvar med bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne lov. Lånekassen er underlagt departementet.

§ 17 Statens innkrevingsentral

Statens innkrevingsentral kan forvalte deler av regelverket om tilbakebetaling etter denne lov med forskrifter. For saker Statens innkrevingsentral behandler etter denne lov, har departementet instruksjonsmyndighet.

§ 18 Klagenemnd

Departementet oppnevner en klagenemnd som er klageinstans for enkeltvedtak etter denne loven, herunder vedtak om tildeling av utdanningsstøtte, forrentning og tilbakebetaling. Klagenemnda skal også behandle klager over vedtak om tilskudd til dekning av skolepenger til elever ved utenlandske eller internasjonale videregående skoler.

Klagenemnda har tre medlemmer med personlige varamedlemmer som oppnevnes for inntil tre år. Departementet fastsetter hvem som skal være leder og nestleder i klagenemnda. Lånekassens administrasjon er sekretariat for klagenemnda.

For tjenestemannssaker og klager etter lov om offentlighet i forvaltningen, er departementet klageinstans.

§ 19 Regnskap, revisjon og kontroll

Departementet fører tilsyn med Lånekassen og med Statens innkrevingsentral for de saker som behandles etter denne lov. Lånekassen sender hvert år etter departementets nærmere bestemmelser rapport og regnskap for foregående år. Riksrevisjonen reviderer Lånekassens regnskap og forvaltning.

Kapittel V Andre bestemmelser

§ 20 Finansiering

Utdanningsstøtteordninger etter denne lov, utgiftene ved ettergivelse av lån, og avskrivning for tap på fordringer finansieres ved midler bevilget over det årlige statsbudsjett og innlån fra staten.

§ 21 Krav til medvirkning

Norske undervisningsinstitusjoner med personer som er berettiget til utdanningsstøtte, plikter å medvirke til gjennomføringen av ordningene i samsvar

med nærmere bestemmelser som blir gitt av departementet og Lånekassen.

§ 22 Minstebeløp

Det kan settes en minstegrense for utbetaling av beløp som søkeren eller låntakeren ellers er berettiget til. Ved tildeling av støtte kan grensen være inntil kr 50 per måned i lån, og inntil kr 20 per måned i stipend. For annen utbetaling eller godskriving kan grensen settes inntil kr 50.

§ 23 Innhenting av opplysninger fra andre

Lånekassen kan innhente opplysninger om en søker eller låntaker, og om en søkers eller låntakers ektefelle, samboer og forsørger.

Opplysningene kan innhentes fra offentlige myndigheter og offentlige registre. For søkere eller låntakere kan opplysninger i tillegg hentes inn fra offentlige og private utdanningsinstitusjoner.

Opplysningene som innhentes etter første og annet ledd må ha betydning for søkerens eller låntakerens rettigheter eller plikter fastsatt i eller i medhold av denne lov.

Fra utdanningsinstitusjonene kan Lånekassen innhente opplysninger om studentstatus og faglig progresjon. Dette gjelder også for dem som ikke er søkere eller låntakere i Lånekassen.

Lånekassen kan innhente opplysninger om søkerens kontonummer fra Skatteetaten eller med søkerens samtykke fra et privat register. Opplysninger om kontonummer kan bare benyttes i forbindelse med utbetaling av utdanningsstøtte.

Lånekassen skal gis nødvendige opplysninger uhindret av taushetsplikt. Opplysningene kan innhentes elektronisk.

Departementet gir forskrifter om hvilke institusjoner opplysninger kan innhentes fra samt om oppbevaring og sletting av opplysninger.

§ 24 Ikraftsetting

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

§ 25 Opphevelse av andre lover

Fra lovens ikraftsetting oppheves lov av 26. april 1985 nr. 21 om utdanningsstøtte til elever og studenter.

§ 26 Overgangsregler

For låntakere som har lån fra før 1. juli 1985 regnes det ikke renter av rentegjeld som er opparbeidet før 1. januar 1990. Departementet kan for øvrig fastsette nødvendige overgangsbestemmelser.

Ågot Valle
president

Sigvald Oppebøen Hansen
sekretær